

Työ- ja elinkeinoministeriö

Poliisihallituksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi VN/1230/2026

1 Lausuntopyyntö

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää Poliisihallituksen lausuntoa aiheesta: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta.

2 Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksen mukaan toisen asteen koulutukseen opiskelijaksi hakevan kolmannen maan kansalaisen ja kaikkien opiskelijoiden perheenjäsenten oleskelulupahakemuksiin sovellettaisiin ulkomaalaislain oleskelulupahakemuksen hylkäämisperusteita koskevaa yleistä sääntelyä aiemman erityissääntelyn sijasta. Myös mainittujen oleskelulupien peruuttamiseen sovellettaisiin ulkomaalaislakia.

Lisäksi esityksen mukaan kaikkien opiskelijoiden perheenjäsenten oleskelulupahakemuksien käsittelyyn ja ratkaisuun sovellettaisiin ulkomaalaislain hakemuksen enimmäiskäsittelyaikaa koskevaa sääntelyä ja säädettäisiin myös perheenjäseniä koskevaksi odotusaika ennen kuin perheenyhdistäminen olisi mahdollista.

Esityksessä ehdotetaan myös, että opiskelijan ja opiskelijan perheenjäsenen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan toimeentulovaatimuksen euromäärästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella, jolloin laissa säädettäisiin siihen liittyvästä asetuksenantovaltuudesta.

Lisäksi kaikkia opiskelijoita koskien säädettäisiin, että oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olisi opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito ja sen osoittaminen.

3 Poliisihallituksen lausunto

Suomessa on havaittu opiskelijoiden oleskelulupiin liittyviä väärinkäytöksiä, joita nyt esitetyllä lainsäädäntömuutoksella pyritään ehkäisemään. Poliisihallitus kannattaa esitettyjä

lainsäädäntömuutoksia sillä toimeentuloon ja opiskelemiseen tarvittavien varojen puute ja puutteellinen kielitaito voivat altistaa hakijan pimeille työmarkkinoille, työperäiselle hyväksikäytölle ja ihmiskaupalle.

Maahanmuuttovirasto on viime vuosina joutunut tekemään oleskelupien peruuttamisharkintaa siksi, että osa opiskelijan oleskeluluvan saaneista hakijoista on joko lopettanut opinnot tai opinnot eivät ole edenneet opiskeluvuoden aikana. Peruuttamisharkinta on avattu myös sellaisissa tapauksissa, joissa Maahanmuuttovirasto on havainnut hakijan tulleen maahan opiskelijan oleskeluluvalla, mutta oleskelun tarkoituksena ei ole olleet opinnot, vaan muu oleskelu Suomessa tai toisessa Schengen jäsenmaassa. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan on hyvä, että nyt esitetty lainsäädäntömuutos selkiyttää hakemuksen hylkäämisen perusteita niissä tapauksissa, kun ulkomaalainen on hakenut oleskelulupaa perusteilla, jotka eivät vastaa maahantulon todellista tarkoitusta. Väärin perustein haetun oleskelulupahakemuksen hylkääminen jo ennen maahan saapumista ehkäisee hakijan tai hänen perheenjäsenensä mahdollisuutta joutua hyväksikäytön kohteeksi tai muutoin haavoittuvaan asemaan Suomessa tai muissa Schengen jäsenmaissa.

Aiemmin tehdyn selvityksen mukaan selvä enemmistö opiskelijoista odottaa löytävänsä Suomesta osa-aikatöitä toimeentulonsa täydentämiseksi. Monet opiskelijat olivat luulleet, että Suomessa on työvoimapula ja että englanninkielinen työpaikka, olisi helposti saatavilla. Todellisuudessa pääsy työmarkkinoille on koettu erittäin vaikeiksi, erityisesti ilman suomen kielen taitoa. Poliisihallitus kannattaa sitä, että opiskelijan ja opiskelijan perheenjäsenen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan toimeentulovaatimuksen euromäärästä säädettäisiin jatkossa valtioneuvoston asetuksella. Riittävät rahavarat mahdollistaisivat opintojen etenemisen, eikä hakija joutuisi tilanteeseen, jossa voisi ajautua laittomille työmarkkinoille tai työperäisen hyväksikäytön kohteeksi.

On hyvä, että esityksen tavoitteena on mahdollistaa kielteisen päätöksen tekeminen tai oleskeluluvan peruuttaminen niissä tapauksissa, kun opiskelijalla ei ole oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi säädettävää riittävää kielitaitoa suorittaa opintoja. Poliisihallituksen näkemyksen mukaan on tärkeää, että täysin kielitaidottomien hakijoiden Suomeen tulo voitaisiin estää, jotteivat he joutuisi haavoittuvaan asemaan Suomessa taikka muualla Schengen-alueella.

Poliisihallitus tukee esityksen tavoitetta ehkäistä toisen asteen koulutukseen opiskelijaksi hakevien kolmannen maan kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä mahdollista hyväksikäyttöä ja haavoittuvaan asemaan joutumista esim. riittämättömän toimeentulon tai puutteellisen kielitaidon haasteiden vuoksi. Lisäksi on hyvä, että esitetyn lainsäädäntömuutoksen tavoitteena on ehkäistä oleskelupien väärinkäytöksiä ja niistä aiheutuvia mahdollisia turvallisuusuhkia. Nyt esitetyt lainsäädäntömuutokset ovat Poliisihallituksen käsityksen mukaan tarpeellisia ja kannatettavia.

Esityksessä ei ehdoteta muutoksia poliisin toimivaltaan, joten esitys ei vaikuta poliisin työmäärään tai tehtäviin. Poliisihallituksella ei ole muuta omaan toimialaansa liittyvää lausuttavaa.

Sanna Heikinheimo, Poliisijohtaja

Marjo Tyynelä, Poliisitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 01.07.2026 klo 18:07. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

kirjaamo.tem@gov.fi

Tiedoksi

Poliisijohtaja Sanna Heikinheimo
Poliisiylitarkastaja Sami Hätönen
Poliisitarkastaja Janne Lepsu
pol_vp_poliisihallitus_esikunta
Poliisilakimies Visa Weckström

Poliisihallitus

Vuorimiehentie 3, PL 1000, 02151 Espoo

kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi

Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi